

Page 10

1980 жыл. Атырдьах ыйын 9 күнө
СУБУОТА

Сызыкт
2 жерге

Байнал Эрлики. Эрст-
тинн патанан сохостан
ырах Нуостара. Минери,
Халаары урэхтэргэ тахсан
оттуур, үтүс өдөлөннелэр
молтөх суоллах-нистэх
кытны участантарыгар
элбэх зинелэр үлэлнэл-
лэр. Ити коллективтар ор-
толорутар политическай-
малессайб үлэни ыттыл,
күннэлэр кудьуонай сий

Үлэдцтэр политический уонна үлэрэ активностарын оро котодон, общественной сүөһүгэ дорооххой уонна сүмэтиннээх аһылыгы бэлэмнээһин графиктар кыаринга, эбэлэсталистибэлэр түсүлүүлэрин хааччыйыһа, биирдиилээн клону кытта үлэрэ агитатордар уонна политинформатордар куустарыи туһаныы партийнай төрүттүлэр соруктара.

Политический-маассабай үлэни сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин дьысрента быһаарыллар сиригэр—хонуу-таабы отууларга!

АТЫРДЫХ УОННА БАЛАБАН ЫЙЫГАР СОВХОЗТАР ИТИЭННЭ
ОРОЙУОННАР ҮҮТ ЫАМЫН, ГОСУДАРСТВОБА АТЫЛААНЫНАРЫН
ҮРДЭТИИГЭ РЕСПУБЛИКАТААБЫ КОНКУРСТАРЫН
БАЛАНЫНАТА

БОЧУОТ ДУОСКАТА

Общественик сүрү азыгыны софотуу-
калаанынча билдирдибит ижи бутрдаа-
һынаах надкалаларга тыйыбит социалисти-
ческой нуоталаһына ордуу урдуу көрдөрүү-
лэри ситкисит манһын соахостор, отделение-
лар, аеналар оройунаагы Бочуот дуосна-
тыгар таһаллаһалар.

СОБХОСТАРАН

Субурууснай цэцгийн сонхон (директор А. В. Ефремов, партком секретарь Е. Е. Ефимов, работником председателю С. С. Смирникова) общественный съезд дорожной службы бадамдурини сүлдэвэри бэлэвэри буурдаахынаах нэжээлэргэ 342 бэрэвэри со-
вотуопкаахыныг үнэн.

ОТДЕЛЕНИЕ ЛАРТАН

Соловьев отделенства (управляющий Д. Н. Собакин, партийная тридцать секретаря, сельсовет исполкомун председателя А. Е. Макаров, профсоюз местному председателю И. И. Сергеев) земледелия сооружения 37,5 бытовых сооружений.

ЗВЕНОДАРТАН

Пиколова Михаил Данилович салалар кэ-
лим механизациялаах аякыта (Субуруускай
латынан совет) сыллаагы сорулааһы 41 бы-
рыһын толорбутун, хас биердин кыһыкы
66.5 тоһунакы оттобутун аһыт.

Седальцев Афанасий Афанасьевич саль-
дир механизированный ангардах змёно
(Карл Маркс патынан совхоз) сөзөннәдә со-
рударын 34,8 бырылман толорбутун, жини
аксын 24,5 тонна оту кибистиктин ичин.

Седлашников Василий Петрович II звание
войдаак коде-алии зненета (Субурууской ая-
та-пан союзох) сыппабытын 40 бгырыһыан
толорон, биридди киниткээр 20,4 тоннаах
собоуонакабытын аһыа.

Борисов Петр Яковлевич сайаар хийгч
оттуур зэвсэгт (Карл Маркс зэвсгийн со-
хон) хаа бичрдэг кишинэ 7,7 тоона оту на-
биспегин үзэж

Убүө минэтэҕэ тахсы, быт солкуотарга 300 солкуобай харчынан барыһыҥ барыһыҥ.

КЫАНЫДАХТАРЫ КӨБҮЛӨӨН

Бастакы мизгелде так-
сылыт оройунамга Са-
ха АССР Министрлерин
Советын Вочуотунан гра-
мотата туттарылыыда
уонна бастагылары би-
рестимиядирэ алган 1600
сөөкүсүбэй хирчэлиин би-
рүмүлэ боруллууда.

Вистакы минералы тах-
сыбыт совхозтарга Саха
АССР Министрларын Со-
ветин Бочукутунун гра-
мотата туттарыллыына
уонна 700 солкуобай хар-
чынан Биркиниинэ бары-
лыына.

Иккче миһэтэр тах-
сыбыт оройуонкарга Са-
ха АССР Татылтан хайаа-
лыстыбатын министе-
рствотын Бочуотунай гра-
мотата туттарыллыыра
уонна 700 салкуубай хар-
чынан, биримийэ бириэ-
лэнэ.

Иккис мизотда тахсир-
бул сохкотарга Сахи
АССР Тилини халкаий-
тилатин министрествийи
Болуотунай граммота
туттаилдикики кимис 500

солжусбай харчытан би-
ринхийэ бэрэдлэтэ.

Үһүс миндэтэргэ тахсы.
быт сонтототрга 300 сол-
куобай харчынан биргэ-
миндэ бөлгөмүсү.

Харчынан бикризендээр
Саха АССР Тыатын кн-
наабылтыбытан минис-
терствотын фемдуттан
бондутаан.

其 三 其

Саха АССР Тыатын ха-
һайлыстыбатын минис-
терствота үүт ыһамын
уонна государствота тут-
тарыытын үрдүктүгэ
аналлаах республикатаа-
ры көмүрө биллэрдили-
битикэ эмблематон, 1900
сыллаах атыраах уонна
баларан ыйдарытар үүт
ыһамын уонна государ-
ствота туттарыытын үр-
дүктүгэ көмүк дьаһалла-
ры биллэрэтэ.

Чуолан, атырдык
уона баларан мидарытар
бары мистеталарга ынак
кунтасы уута бир эл
ураахынан итин 200-
300 грамм жашыкорго
экин бирер дашал онд
тугуна.

Бары фермалары ына
бы уса ынаына бу
гуччу ынаына коргатына
Потр да ынаына ына
ынаына ынаына уса
ынаына ынаына усаына
ынаына ынаына усаына

ССКП РАЙКОМУГАР, РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМУГАР

УЛАХАН ҮҮТ ИЙИН—УДАРНАЙДЫК

ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах мунууһа-тарыгар оройуон совхозтарыгар үүтү ыһыа, госу-дарствога атылааһын сэттэ ыйдаах, маччират икки ыйын түмүктэрин уонна ийиниктин хаалык-тан тахсы, итинэн 1980—1981 сс. общественнай суоһу кыстыгар тэрээ-һиннээхтик бэлэмнэни со-руктара дүүлээһинини-лэр.

1980 сыл сэттэ ыйын түмүктүнэн үүтү госу-дарствога атылааһын 1334 тоннанан ситэ туолбата.

Үүт табаарынаа би-лигин да намыһах. Му-гай, Сылап, Чакыр от-делениеларыгар иаммыт үү-тү ыһыаһы пуорманы та-һынан иһэрдилиннэ. Со-ловьев отделениелары-гар отуттан тахса төрөөбүт ынах иаммакка ситдэр.

Үүтү ыһыаһын үрдэти-гэ таһаарыллыыт уураах-тары олоххо киллэрингэ отделинелар салалталара көһүүнүк сыһамнаспыт-тарыттан 45 сайылдыктан 14-гэр эрэ КВ оһохтор үлэтиллэр. Эбн аһынык-на аһаан лабыкта хому-йуллубат, кылгас бөддөх-төөх сиплэс угуллубат.

Холбоһуктаах мунууһа үүтү ыһыаһына, госу-дар-

ствога туттарыыга сип-лаары былааннары толо-рууга ыһахаттар үөскө-бүтүрүнэн уонна респу-бликара ударнай ыйдар биллэрлалыбиттарынан си-бөөстөн атырдыах, бала-дан ыйдарын улахан үүт ийин охсуулаах ыйдары-нан биллэрэргэ быһаарда. Онуе патристканы сити-һиннээхтик түмүктүүр, ССКП XXVI съездин дос-тойнай бөлөхтөрдөх көр-сөргө 15 ударнай дека-даны биллэрен былаанна-ры толорор ийин хамсаа-һыны киэргик таһытэргэ сорук турда.

Совхозтар дирекциялара, парткомнара, рабочкомна-ра, сельсоветтар исполко-нара бары өдөлөннеларга, фермаларга, ыһыаһыкыт-тарга, бөстүүктарга үүтү ыһыаһына хаалан ийини учуоттаан иһэрдилиннэ, кү-нүнөн чопчу эбн сору-дахтары тиһэрен олох туо-лан ийинилэрин күннэ-хонтуроллуул т а р ы г а р, хаалылаахтары кытта үлэни күүһүрдэллэригэр эбээһинэстанилэр.

Карл Маркс аатынан сов-хозка 17, Субуруускай аа-тынан совхозка 8, Эрилик Эристини аатынан сов-хозка 13, «Чурапчы» сов-хозка 7 КВ оһохтору эбэтэр

ууһу итигэр бөрөстүүгү оһохтору маччират ыйда-рыгар үлэтигэр, күннэ бириднн төбөһө 10—15 кг кылгас бөддөхтөөх сиплэһи бэлэмнүүгэ, хас бириднн ыһыаһыкыт ик-килин центнертөн итэрэ-хэ суох лабыктаны хомуу-рын ситиһэргэ, оттоммут хөдүдэллэри көмүгэр аһаан ыһыаһыга маршруттан икки сменанан түүккү маччираттын салгыт тэри-һэргэ, күһүккү көмү-ынах хомуутун-сүтүүтүн таһаарыкка быһаарылы-на.

Совхозтар атырдыах ыйын 15 күнүн ааспакка-тыа хаһаайыстыбатын производственной управле-ниеларыгар ынахтары уолла-рыны уонна саптары гра-фиктарын түһэрнээхтээх-тэр, хас бириднн ынах төлөрү дахтационнай көм-үгө ынарын ситиһнээх-тээхтэр, маччират көмүгэр төрөөбүт ынахтары, тигэ-һэлэри барыларын ыһы-ны хааччылаахтээхтэр. Үүт табаарынааһын 98—100 бырыһыманан намыһаппа-кка, ыһыаһы үүтү ийини ач-чатын искусственнай үүтү-нэн сөлбүлалларыгар, ис-хаһаайыстыбаннай өрөс-куоту таһаарыттарыгар, арыы сыахтарыттан үүт

төннүүтүн суох өнөрлө-лүгэр, улахан үүт ийин охсуулаах ыйдарга үлэ төлөбүрүн уларытан, ма-териальнай интериһи улаа-тынанан, социалистичес-кай куоталаһыны киэри-ник тэниһэн, бастыһыны үлэ-көүлүүлэригэр этилэр киллэриллилэр.

НБСЛКС райкома, сов-хозтар парткомнара, ма-наһы сүбүөх партийнай тэриһэлэр Нам оройуонун бюротун хаһаайыстыба-тын үлэтигэр сайынты кэмгэ фермаларга ыһы-аһыкыттын тахсарга республика бары үлэти-тэригэр таһаарыт ыһы-рыларын маччират киэри-ник өбөөһүнү тэриһэр эбээһинэстээхтэрэ ийилли-на.

Бары кыстык хотоннору өрөмүөннээһини ситэрэн балаан ыйын 1 күнүгэр ыччат сүөһүнү хотонго киллэрэр, сылаас эбн аһыаһынаа, искусствен-най үүтүнэ хааччылар бары дьаһаллары ылаппа-рыгар, бастаһааннай эне-нолары туруоран улахан сүөһү хотоннорун алтын-ны 1 күнүгэр бэлэм оһороллоругар, котель-найдары, КВ оһохтору үлэ-лэһэн убаас көөнһөрбөнү тутта ситиһин тэриһэлл-ригэр соруудахтаныа.

ССРС НА Физическэй технологиятын үөрэт-химия институтун уче-найдар уонна Бүтүн Союзтаағы научнай-чин-чийэр институт сүөһүгэ мас көөбүлүттэн, торфат-тан, соломоттон углевод-но-белковой аһыаһыкы-электроннай түргэтээч-чи көмөтүнэн оһоруу

Снимокка: химичес-кая кандидата А. С. Климентов уонна ин-женер С. Д. Самойлова перимент оһороллор.

О. КУЗЬМИН фотога. ССТА фотохрониката.

КИМ ХАЙДАХ ҮЛЭЛИРИЙ

1979 сыл от ыйыттан кыһыл мунууһа үлэ-лэрин ыһыаһына респу-бликанскай конкурс бил-лэриллибитэ. Билиги оройуонмутугар тэрилли-бит кыһыл мунууһа бу конкурска хайдах кытталларый, ким хай-дах үлэлирий?

Сайылыктарга, сүннү-нэн барыларыгар, кыһыл мунууһа үлэлиллэр. Ол эрэри үлэ хаачы-стыбата эриһ-дэхси үчү-гэй буолбатах. Сорох тэриһээччилэр аһыах плакаты уонна көрдүү экраннарын ыһааһына-нан мунурдаммыттар. Кыһыл мунууһа тэ-риллибит миһэтэлэрин санитарнай туруктара барыларыгар санаа хоту үчүгэй буолбатах. Оттон кыһыл мунууһа иде-ологическай, политичес-кай-иһэр үлэ сүрүн ки-нэ буолар эбэт!

Билигин үлэлиир кыһыл мунууһаттан Болугур отделинетиһи үс сайы-лыгар, Хатылы отделе-ниеттэн Вабада үрээ-оттуур үлэ-сыһыалаан лааһырыгар уонна «Вит-тин» сайылыкка тэри-либиттэри бастыһынаан ааттыахха сөп.

Хатылы отделинетиһи кыһыл мунууһа биб-лиотекарь М. П. Иусте-нова салайан үлэлэтэр. Манна бастатан туран оһоһулааһын матыры-яаллар системаларыгар, тупсабайдарыгар кини хараһа хатанар. Кини истигэнэ «Сайылыгы хас бириднн күннэ—үлэ үр-дүк оһорумтуотун» са-лаа ылар. Манна ыһы-аһыкыттар сайылыгы түөрт ыйга былаанна-рын, социалистическай эбээһинэстээхтэри туо-

луутун көрдөрөр экран-нар, отделение оһо-ууһа төһө былаанна-дын хайдах төлөрү иһэрин кэспир бөһө-лөстөктөр, күннээри ре-жим, «Бүтүн ким ба-таата, ким хаалла?» ди-агналаһаан үлэлиир хайысхалыар оператив-най ис хоһоонноох маты-рыяаллар түмүлүбүт-тэр.

Иккис салаа—«Васты-опыт». Бу салааттан оройуон чемпион осемен-торын П. И. Сивцев Алексеевскай оройуон бастыһы ыһыаһына-нан мунурдаммыттар. Миронова үлэлэрин оһы-тын, культурнай мач-чират тэриһи туһуна биллээххэ сөп. Ону таһы-нан тыа хаһаайысты-бын, чуолаан, ыһыаһы-сыкка аналлаах сп-циалист сүбөлөрө хас анал альбом быһыы-нан оһоһулааһыттар, бри-гадалар ыһааһыттар.

«Сайылык—олгем үү-эмис эт»—бу үһүс салаа. Үлэтигэри үлэ-көүрүдэр ыһыаһылар Саха АССР үлэтигэри 1980 сылаағы социали-стическай эбээһинэстээх-лэра, араас темалары-стейдалар.

Кыһыл мунууһа бар ыһыаһаах уонна ыһы-пыт үлэлэрин туһуна учуот кыһыл мунуу-дненигэр төлөрүлэ-иһэр. Аһыаһыыт лен-циялар, сылаһыыт аһы-бригадалар, библиотеки кыһыл мунууһа стенда-рин саптарды туһуна тутта суруллар. Ону үр-ордук тэрээһиннээх, э-пиһтээх буолар.

Кыһыл мунууһа үл-лэригэр өссө тегүл бо-ломтону ууруохха.

М. МИХАЙЛОВА.

БУРУЙДААҔЫ БУЛУУНАН МУНУРДАНЫМЫАХХА

Журналист Ф. Струч-ков «Мунууһа тэриһит ыһыаһыттар» диэн үрдүк үөрэги бүтэрэн баран уекула-тэскил сөддөһөр Вабада ыччаттары уон-на от ыйын 25 күнүгэр «Мантан «сатарыйыт ыһааһа суох, эбэтэр ары-гылааһыныһын эбээһини содуллара» диэн билиги оройуонмут бири нэһи-лигин ыччаттарын ту-һунаа ыһыаһыттар «Эдэр коммунист» ха-һыаһа бөһөтөһүттар. Манан көпсөһүн та-рыстаһыа, үтүс өттүгэр быһа-бааччы арыһыы бөбөргө, буруйдааһы ха-һаарга диэн уурааһыан мунурдаһаллар. Оттон ол 15 сууккаа хаһыа-лыыт эрэт тахсан сал-гыы күлүгэһини, мас-сыһыаһытын, тракторы-тын уруһаһылар, үлэ дьыһыһыһыһын көһэр.

Онон иһэр үлэ-көүрүдэр аһыаһы, аһыаһы толкуйдуохха сөп буолла. Ол тугу? Васта-тан туран, бары бөһө-бэ-

йэбитин өгөнөн көрү-бүн. Ханна да сырыт-оскуола кыһаһыаһын иһи-төн улахан совхоз мас-тарыкыһыттар тигэ, общественнай бааһы-дуолга харыстаһыа суох сыһыан холбоһа кини хараһа үөрэнэн аһаһыт буолуор диэри үтүс. Үлэ-ни сыһаалааһыт буолуу, баһы баһынан бары хаһан даһыны үчүгэйгэ тэриһиттэр. Байылыт олохтут уйгунан сатаан туһаммакка ой-санаа өт-түнэн бюрту буолан эрбэт. Санаан көрүн ити алдырхай бөһө-ү аһаһыт арыһыны! Хаа-рыһааһы иһэн көм, хаарманнаах харчы! Ити оһуутар оһуук баһытаах харчы буоллаһына, об-щественнай туһага та-һаарыаһыттар. Онон бас-таһыһына, үтүс олох бириһит уйгунан, кини баһыһы сайдыыта аһа-һыт иһэн көм, бары-тын сөптөөхтүк туһанар-га үөрэннээххэ, үөрэтнээххэ наада.

Иккисинэн, оскуола иһэр-үөрэтэр үлэлэригэр хайысханы сөптөөхтүк сыһаалаахха уонна үлэ-лиэххэ. Ого үөрөххэ ээл-дээ сыһыана үөскөтэ. Ол бири сүрүн биричи-нэһинэн оһону иккис сыһыттар хаалларан үө-рөһин хаалан, өрө тар-дан 100 бырыһыаны си-тиһэ сатаһына буолла. Оһону хаалларар, бил-лэн туран, кини сайды-тыгар улахан охсуулаах, сыһыа хайыска. Отчоту-гар ого үөрөһэр ситиһэр тыһа үлэлиэххэ наада. Манн чакчылаах үлэ-ни ситиһин ирдэһэр, бөс-хо сыһаалары туруоруу туһатыһаһар бюртута улахан. «Син бири таһа-рыахтара» диэн өйдөбүл уһаар буруота буолан тарһаан оскуолаһы, кы-лааһы бүтүнүүтүн су-туһар. Сүүс бырыһыаны ситиһин оскуола чияһа, үлэти түмүгэ уонна со-руга буолар. Онон кү-лүктөтөн эһиһитинэһэ суох быһыылар таһа-

рыһыһыларын төрдүттэн суох тыһаахха.

Үсүһүнэн, кини сүрө-бэр тугу да бириһит хал буолбут халыһы тыһа-тан, ол курдук уота-күөһэ суох отчуокка эрэ суруһаарга наадалаах дьа-һаллартан туттунуохха. Иһэр үлэ-көүрүдэр эһи-тиһэр, суобастаахтык сы-һаманнаахха.

Улахан кыраттан саға-ланар, онон үлэбитин-хамнаһытын төрдүттөн бөһөһөрнөһөн, ирдэбили күһүрдэн, буруйдааһы булуунан эрэ мунурда-манна, кини төрүттэрин булан, ону туоратар үлэлэри хал буолбут ха-лыһы тыһаһынаан үл-лүмнээх, эрчимнээхтик, сүрөһтөн ыһыһыан кини-хэ тигэр тыһа ыһыах-ха.

М. ЕФИМОВ, педагогическай үлэ-ветерана.

Агитатордарга, политинформатордарга көмө

СОВХОЗТАР СҮӨҮ ИТИИТИГЭР 1980 СЫЛ АТЫРДЫАХ БИЙИН

Совхозтар	Эт оһоһууга (центнер) тыһылаах ыһаһыһына				Эти государство атылааһын(центнер)				Үүтү валовой ыһы (центнер)				Үүтү государство атылааһын (центнер)				Бир фуражный ыһаһтан ыһаһа (кг)			
	9 ыйдаах былаан	Туола	%	1979 с.	9 ыйдаах былаан	Туола	%	1979 с.	7 ыйдаах былаан	Туола	%	1979 с.	7 ыйдаах былаан	Туола	%	1979 с.	7 ыйдаах былаан	Туола	%	1979 с.
К. Маркс	3320	2071	62,4	—874	3320	1918	57,8	—966	18210	16316	89,6	—157	15810	11885	75,2	—41	742	679	—16	
Субуруускай	1740	1033	59,4	—572	1740	992	57,0	—601	8610	6793	78,9	+43	7170	4969	69,3	+36	668	517	—27	
Эр. Эристини	2810	1921	68,4	—927	2810	1876	66,8	—909	16660	15698	94,2	—1732	14240	11985	84,2	—426	857	802	—95	
«Чурапчы»	1830	1185	64,7	—392	1830	1019	55,7	—382	9340	6339	67,9	—675	7680	4879	63,5	+449	653	454	—15	
Ор. үрдүнэн	9700	6210	64,0	—2765	9700	5805	59,8	—2858	52820	45146	85,5	—2521	44900	33718	75,1	+18	742	638	—27	

ОТ СИЭМЭТИН ХОМУЙУОХХА

Тыа хаһаайыстыбатын министерствотун коллегиятыр бу дьыл кулун тутар 10 күнүнүгү уураарынан Карл Маркс аатынан совхоз Болюгурдаагы отделениетын Боччооотту нүөлүгүлээх, албах сыллаах от сиэмэтэ ыһылаах 100 гектардаах ходоһатыттан быйыл 10 тонна от сиэмэтин хомуйуохтаах. Манна от сиэмэтэ өссө 1978 сыллаахха ыһыллыбыта, онон быйылгыттан хомуллуохтаах. Пырей сиэмэтин хомуйарга Амма угуор бурдук комбайна туоратыллынан наада уонна от сиэмэтэ ситиниттэн көрөн үлөү туруоруохха. Мындаавайлар былырын Боччоооттуу оттоон ылбыттара, быйыл итинни хатылыа суохтаахтар.

Бу ходоһа сааскы хаалаан уутуттан улахан-нык эмсэлээбитэ. Ону чөлүгөр түһэриллэхтөөх. Бу күнүгү «Волжанка» ардактатар системаны эргэлэртэн уонна сага кэббиттэртэн холбоон танам огоруохха. Совхоз быйыл 10 тонна от сиэмэтин хомуйуохтаага республика Министрдарын Советын

оһуобай контуруолутар кириэ. Итинни таһынан оройуон түөргө совхозтарга өссө 3 тонна от сиэмэтин бэйэлэрин ходоһаларыттан хомуйалларыттан Тыа хаһаайыстыбатын министерствотун коллегията соруудахтаа. Ол иһигэр

Ити оттор сиэмэлэрин атырдах ыйын иһигэ декадатыттан садалаан баладан ыйын бастагы декадатыгар тийэ хомуйуохха сеп. Онуоха оттор куоластарын иһигэ быһа тардан, эбэтэр сиэмэлээх хахтарып сыһыа тардан ыһаа ходоһуохтаах. Онон хаһаан да үтүлүктээх үлөүлөр табыластаах.

Хас бириднн оҕо аны күһүн оскуолаҥа кириитигэр аналлаах мөһөччүккө 0,5—0,8 килограмм от сиэмэтэ тутуурдаах кэлэрэ эрийиллэр. Кинилэр ити көһиллэрини оскуолаҥа тиэрдилибит былааннары толорууга, совхозтар ходоһаларыттан от өлгөм үүнүүтүн ыһылаах бэйэлэрин сэмэй кылаастарын уурсуохтара. От сиэмэтин хомуйуу кумахтан кыһыл көмүс кыыраахтарып хомуйарга холодоһуннаах үлэ. Ол курдук, үтүлүктөбүт уонна сөччө гөгү итиннэ сыаналаах. Онон 0,5—0,8 килограмм от сиэмэтин ыһыа албах сыраттан-харааттан кэ-

лиэ. Ити эрэри, отонноотхо сөгөйүк туоларын көрүтэ, иһигин араарбакка үргэстэххэ хас бириднн үөрэнээччи былаанн толоруон сеп. Совхозтар дирекциялара, сельсоветтар исполкомнара оскуоаларынан от сиэмэтин хомуйуу былааннн тиэрдиэхтээхтэр. Тыа хаһаайыстыбатын министерствота от сиэмэтин хомуйуу былааннн толорбут совхозтарга эбии комбикорму биэрэр. Онон күһүн совхозтар кладовщиктара оскуоаларынан көрүтэ сылдан хомуллубут от сиэмэтин тутуохтаахтар. Үгүс от сиэмэтин хомуйуу уонна туттарбыт үөрэнээччилэргэ, кылаастарга, оскуоаларга совхозтар дирекциялара бириэмийэлээһин уонна көбүлээһин даһалларын олохтуохтаахтар.

Оройуонна сүөһү аһылытын базатын бөбөргөтүүтэ албах сыллаах оттор сиэмэлэрин хомуйуу былааннн толоруу бири боччумнаах хардыһыан буолуода.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома.

Кинилэр оҕо саастара сүөһүлэрэ Тойон Куөлүсүт-кураан, уодаһыннаах нэн, Олоххойуонан, Тесерни сылларын кытта бөтүннэ, Диринт Куөлүсүт-кураан ааспыттара. Оччолорго кырачаан уол-лаах кыһы «Микит-тэксэ» боскуоннук оҕолор» дини дьон-сэргэ аһынан-хараһынан ааттыла. Кинилэр абаараларыгар, Уйбаан оҕоньорго, икэрдэһэн олоҕор-буттара, улааппыттара. Санаастара сытылары-сым-нааас майгылаах, үгүс дьон, олох кыһыан охсу-

Учүгэй дьон муһунан КЭТЭМЭБЭЙДЭЭБЭТ ҮЛЭНИТ

санаалаах, мэлдьи кэп-бат буолбуппун. Быйыл сик-иһиги сыллар өлөк-сөөс эмсэлээһин тулаахтары хаһан даһы хомопко, кэли даһы санааларыгар тутар ордук-хоһу тылы сагар-бакка, дьөрү улаханник сэмэлээбэккэ бэйэлэрин оҕолорун кытта тэҥтэ иһиптэ.

Оҕолор абадарын аары кытта хоту Булун оройуонугар көһүтэ барбыттара, кинилэри кытта дойдуттан-сиртэн тэһин эрийи-мунун, аччыктааһын кыһалда-тын, тикимэт-түгэмэт дьон тутун, төгөр-хатар хайдарын тэҥтэ бил-биттэ. Калин өн дьыллар эрийбиттерин кэһи ийэ-ага туттубут дьон-норукуун дойдуларыгар эмэ биригэ эргиллибит-тэ.

Үтүө санаалаах аймахтарын, амарах сыһыан-нарыгар, өйбүлүлэригэр ирээдирэн кыраый Маа-йыс уонна Ньукундай ба-лаача улааппыттара, ону-каны арааран, аттаран солкуйдуур дьон буолан, ыа бэйэлэрэ «сай-саг» дииргэ быһаарыммытта-а. Убайдык балыстык колхозка үлэлээн бар-быттара Абадалара аах оҕолорбут сик бэйэлэрин сөрүгөр, итиннэр дьон туолулар дини үөрэллэ-рө. Сыһыа убайдаах ба-лыс аймахтарыттан тэ-һи туспа буруе таһа-рымыттара...

Николай Никитич Лу-ковцев калин бөйүгэ кол-хоз түрүү үлэһитинан, дьэ кэргэн тапталлаах аҕаһыан буолбута. Кини туох үлэҥэ кытыбатаҥа баарай! Отчут оҕунааһа, масчыт маастара, сүөһү көрөөччү үтүгэ, бостуук бэрдэ—кини. Ардыгар оҕуһун туора миннэн та-һаас да таһара, ходо-һа, мөччирөг сирдэрин бүтэйдирэ, кыһынны фермалар истэс үлэлэ-ригэр даһы сылдьара. Онук того-хыа түһэр кыайытас үлэһит буолба-тар да, туохтан да кини иһигин-толлон турбат, са-калар эгэллэринэн, бу-валдыһын көтөн баран төлөрүппэт буһуу киһи, кэһэмэбэйдээбэт үлэһит.

Вилигин Н. Н. Луков-цев Эрилин Эристини аатынан совхоз Хадаар-даагы отделениетыгар олорор, үлэһит. Кини быйыл сайын Кырые ар-баа алаастарыгар киһи-нэн 160-ча субан сүөһү-мү бостууктуур. Манна хас да алаас, силлэх үс-мас бүтэһинэн эргитил-либиттэ. Онон Николай Никитич көрөр-харайар

Быйыл сайын күн са-рахха түһүүтэ Ньуондэ өтөдөр от охсо турданы-на көрсөн кэпсэппиттээ-рим. Онуоха киһи: — Дьэ, уруккуттан да-һаны кыайытас үлэһит буолбатах киһи, билигин саһыран өссө бытаар-дым, олох кыһыан охсу-бат буолбуппун. Быйыл субан сүөһүгэ бостуук-пун. Субу күнүгүгэ, үөн-көйүүр элбэринэн уонна куйааһырдаан хаампат-тар, сөччө ырааппаттар. Онон өрүсүһэн бу оттуу сылдьабын. Сөрүүн түс-тэһинэ того-хана мөччү-иһэхтэ, хаамыахтара. Оччолуна соло булбат курдук буолабын, күн ахсын көрдөхкө-иһит-тэххэ, мөччирэгэрэн көрөн сотору-сотору ула-рыттахха табылаар. Бы-бата бири туспа түбүк-төх, эһипэттөөх үлэ,— диибитэ.

Н. Н. Луковцев ити курдук үлэһи эрэ өрө туһупут боростуой киһи. Кини бачча күөх сайыл-на оттообокко олоруон санаата буолбат. Ол иһин үлэһин быһыһтар илэ сайын быһаһын сомсу-һар. Бу күнүгүгэ 4 то-на кэрингэ бастык хаа-чыстыбалаах оту чөмчө-төн отделениеҥа туттар-да. Вилигин сөрүүн тү-һэн, түүүн харакатыгар буолан туһупут сүөһүлэ-рин нэрийэр, харадык даһыттан араарбат ба-далаах. Аны сүөһүлэрин майгыларын, хайдах бо-лөхтөөн үөрдүһэллэрин, хайа диики хайысхала-наалларын, ханык сүөһү үөрү баһылырып-көһү-лүүрүн билээххэ наада. Ол иһин Николай Никитич сүөһүлэрин күнүгэ сыһыан көрөр-иһэр.

Кини туһупут сүөһүлэ-рин 100 быраһыан тыһы-наах иһтөн, хас бириднн төбө күһүн 300 кило-граммтан итэһиэ суох буоларын ситиһэр сорук-таах. Ити тыһын толору-ругар сарбах суох. Бо-ростуой рабочай ханык даһы үлэҥэ сырытта-һына наар үчүгэйгэ тар-дыһар үтүө үгэстээх, бэ-йэһин сэмэй ситиһити-нэн уопсай дьыалада, кыра да буоллар, туһа-ны кыллэрсэриттэн үөрөр амарах дууһалаах.

Сэмэй киһи, туруу ра-бочай Николай Никитич Луковцев албах оҕо аҕа-та, дьонугар-сэргэтигэр үтүө майгыһынан-сиги-литинэн ытыктанар. Ки-ни сарсыарда эрдэлээк көстөн ордуктаах сиргэ-тинээр, күбүс өһө-эһиэ дьыһаһыттар ыһа-са киһэ биригэ кэлэр. Күһүн сүөһү сүтүүтэ үтүөк таһааччы. Онон туһупут ыччат сүөһүлэ-рин бири да эңирэп-пэкиэ, хараһык дьыһа-тан араарбакка, барыла-рын үрдүн уойуулааһы-нан туттарарга сүтүн болдомтоһун ууар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ КОМПЛЕКС

Эстоней ССР. Виль-линдинский оройуонна Ю. А. Гагарин аатынан «Бочуот анаа» орден-наах опорнай-көрдөрүү-лээх совхоз-техникумна Эстонияда аан бастаа-һын сибининньэни ком-плексаһыттан итиннэ экс-периментна ыһылаар. Манна сыл ахсын 54 тыһыһыкка сибининньэ иһ-тиллэр. Аһатык отделениета алта этэстээх корпуска баар. Бу Советскай Со-юзка дьэ кыһылларын итиннэ албах этэстээх тутуулартан биригэстэрэ.

Бары мэндизмэнири ха-бар 38 секцияларга хас биридннлэригэр 750-нуу сибининньэ турар. Кини-лэри аһатык, көрүү-ха-райык, турар сирдэрин ыраастааһын барыта ав-томатизацияланна уонна механизацияланна. Толо-ру рационнаах аһылык сибининньэлэр сууккатаа-һы орто эбиллиилэрин биллэрдик үрдэттэ. Үлэһиттэр иһлээ би-риэмэлэрин аһаарар, сыһ-һанар туспа дьыһаах-тар, анал остолобуой даахтар. Манна күнүс радионы истээххэ, теле-визоры көрүүххэ сеп. Сибининньэ хаһыаттар, су-рууааллар бириэмэтигэр тиэрдиллэллэр. СНИМОКТАРГА: үөһэ — сибининньэни көрөөччү-лэр сыһыанар хосторо (ханас), аһатыкка турар сибининньэлэр хас сар-сыарда аһык дуһанал-лар, ону эһиги уҥа сии-монка көрөбүт. Аллара — аһатык отделениетын көрөр плащадкатыгар зоотехник Тайми Берн-хард (ханас) уонна эко-номист Лейли Наал. О. КОСК фотота. ССТА фотохрониката.

1 КҮНҮНЭЭБИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ынах төрөөтө		Ынах сүөһү өлүүтэ		Ол иһигэр ыһарай		Биз төрөөтө		Сылагы өлүүтэ		Ол иһигэр кулун		Ынагы буоһаты		Ол иһигэр иск, сиэмээ	
1979 с.	1980 с.	1979 с.	1980 с.	1979 с.	1980 с.	1979 с.	1980 с.	1979 с.	1980 с.	1979 с.	1980 с.	график	туола	график	туола
1599	1950	514	347	186	130	811	1324	421	72	—	—	2785	1989	1704	1055
793	880	242	339	125	171	789	868	92	78	1	—	1932	1041	664	386
1437	1614	200	343	103	180	659	1172	162	36	2	1	1735	2016	891	856
938	988	358	324	166	140	283	570	208	37	—	—	1323	1360	1000	773
4767	5432	1314	1353	580	621	2542	3934	883	223	3	1	7775	6406	4259	3070

Государственной статистика оройуоннаагы инспектурата.

